

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška a soudců Josefa Baxy, Michaely Bejčkové, Radana Malíka (soudce zpravodaj), Petra Mikeše, Pavla Molka a Tomáše Rychlého v právní věci navrhovatelky: **vláda**, se sídlem nábreží E. Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření JUDr. Václav Henych, ředitel odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, za účasti: politická strana **Demokratická strana Československa**, IČ 48548278, sídlem Košická 70/10, Praha 1, o návrhu na pozastavení činnosti politické strany,

t a k t o :

- I. Činnost politické strany Demokratická strana Československa **se pozastavuje** z důvodů nepředložení výroční finanční zprávy za roky 2014, 2015, 2016 k informaci Poslanecké sněmovně, ani později Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, a nepředložení výroční finanční zprávy za rok 2017 Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí.
- II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Dne 7.1.2019 podala u Nejvyššího správního soudu vláda (dále jen „navrhovatelka“) návrh na pozastavení činnosti politické strany Demokratická strana Československa (dále jen „politická strana“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila tím, že politická strana

opakovaně nesplnila svou zákonnou povinnost předložit výroční finanční zprávy, a to za roky 2014, 2015, 2016 a 2017.

[2] Politická strana se k návrhu, ač Nejvyšším správním soudem vyzvána, ve stanovené lhůtě nevyjádřila.

[3] Usnesením ze dne 13. února 2019, č. j. Pst 1/2019 - 19, předseda senátu s ohledem na vyhlášení voleb do Evropského parlamentu přerušil řízení [§ 48 odst. 2 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 94 odst. 2 tohoto zákona a s § 15 odst. 2 zákona o politických stranách]. Ochranná doba podle § 15 odst. 2 zákona o politických stranách skončila dne 4. června 2019, a proto předseda senátu usnesením ze dne 27. května 2019, č. j. Pst 1/2019 - 23, vyslovil, že se v řízení od 5. června 2019 pokračuje.

[4] Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl Nejvyšší správní soud s presumovaným souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[5] Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění účinném do 31. 12. 2016, vyplývala povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. 4. Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až f) tohoto ustanovení. Novelou zákona o politických stranách, provedenou zákonem č. 302/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl s účinností od 1. 1. 2017 zřízen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (dále jen „úřad“), na nějž přešly kontrolní pravomoci v oblasti dohledu nad hospodařením stran a hnutí, vykonávané Poslaneckou sněmovnou (§ 19f zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Namísto Poslanecké sněmovny mají politické strany a hnutí předkládat své výroční finanční zprávy tomuto úřadu (§ 19h zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Nesplnění této povinnosti je i po novele důvodem pro podání podnětu vládě k podání návrhu Nejvyššímu správnímu soudu na pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí (§ 14 odst. 1 zákona o politických stranách). Dle přechodných ustanovení (čl. II bod 2 části první zákona č. 302/2016 Sb.) je zřejmé, že odpůrce měl povinnost předložit výroční finanční zprávy za roky 2014, 2015 a 2016 Poslanecké sněmovně. Té příslušelo posoudit splnění této povinnosti nejpozději do 7. 6. 2017. Agenda výročních finančních zpráv politických stran a hnutí přešla na nově zřízený úřad ke dni 8. 6. 2017, jak vyplývá z vyjádření úřadu zaslaného společně s návrhem na rozpuštění politického hnutí.

[6] Politická strana tedy měla předložit výroční finanční zprávu za rok 2016 nejpozději ke dni 1. 4. 2017 Poslanecké sněmovně. Pokud tak v této lhůtě neučinila a nestalo se tak ani do 8. 6. 2017, mohla své pochybení napravit předložením výroční finanční zprávy za rok 2016 Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který by při jejím posuzování vycházel z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění účinném do 31. 12. 2016. Výroční finanční zprávy za rok 2017 se již předkládaly tomuto úřadu ve lhůtě do 1. 4. 2018 podle § 19h zákona o politických stranách ve znění zákona č. 302/2016 Sb.

[7] Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu mimo jiné s § 19h tohoto zákona.

[8] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuoobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého soudního řádu správního. Podle § 96 s. ř. s. rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

[9] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu č. 761 z 27. schůze konané dne 21. 5. 2015, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2014, politická strana nepředložila výroční finanční zprávu za rok 2014 [usnesení III. bod 1.], podle usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu č. 1232 z 47. schůze konané dne 25. 5. 2016, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2015, politická strana nepředložila výroční finanční zprávu za rok 2015 [usnesení III. bod 3.], podle usnesení Poslanecké sněmovny č. 1653 z 56. schůze konané dne 27. 4. 2017, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2016, politická strana nepředložila výroční finanční zprávu za rok 2016 [usnesení III. bod 3.]. Z podnětu na pozastavení činnosti politické strany Demokratická strana Československa ze dne 25. května 2018, č. j. UDH-552/2018-2, vydaného úřadem vyplývá, že politická strana nepředložila ani výroční finanční zprávu za rok 2017.

[10] Dne 12. června 2019 obdržel Nejvyšší správní soud sdělení Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí ze dne 11. června 2019, č. j. UDH-1866/2019, že politická strana Demokratická strana Československa doposud nepředložila výroční finanční zprávy za roky 2014, 2015, 2016 a 2017. Nadto nepředložila ani výroční finanční zprávu za rok 2018.

[11] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z údajů obsažených ve spise bylo zjištěno, že politická strana skutečně nesplnila zákonem uložené povinnosti, neboť v zákonem stanoveném termínu, ani později, nepředložila příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně a později úřadu, výroční finanční zprávy za roky 2014, 2015, 2016 a 2017. Nesplnila tak zákonnou povinnost stanovenou v § 18 zákona o politických stranách, ve znění do 31. 12. 2016, a povinnost stanovenou v § 19h zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany nebo hnutí.

[12] Ze smyslu § 14 odst. 1 zákona o politických stranách je zřejmé, že za situace, kdy politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a kdy se tak stalo opakovaně, takové porušení opodstatňuje pozastavení činnosti politické strany nebo

politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 26/94 ze dne 18. 10. 1995 (N 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.), podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy nikoli zákon jednorázově porušily, nýbrž toto porušování má charakter perpetuálního chování – viz znění § 4 zákona) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu. Smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí je v těchto případech vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, k následnému podání návrhu na rozpuštění politické strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách totiž mohou strany a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany nebo hnutí pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 zákona o politických stranách návrh na rozpuštění strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 3 cit. zákona pokud dojde ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany a hnutí, považuje se činnost strany a hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (k tomu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. Obn 1/2006, dostupné na www.nssoud.cz). Jinými slovy, ačkoliv Nejvyšší správní soud na základě zjištěných skutečností rozhodl o pozastavení činnosti politické strany, nic jí nebrání v tom, aby bezprostředně po dodatečném splnění zákonných povinností pokračovala v plném rozsahu ve své činnosti.

[13] Je nutné dodat, že politické straně již byla činnost pozastavena usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 1995, sp. zn. Can 16/95, neboť ve lhůtě stanovené zákonem č. 117/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, doplňuje zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění zákona č. 331/1993 Sb., a zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění zákona č. 122/1993 Sb., a mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, neupravila své stanovy tak, aby odpovídaly nové právní úpravě. Činnost jí byla dále pozastavena z důvodu, že nesplnila povinnost předložit Poslanecké sněmovně a Nejvyššímu kontrolnímu úřadu výroční finanční zprávu za rok 1994. Nyní podaný návrh na pozastavení činnosti byl podán z důvodu nepředložení výroční finanční zprávy za roky jiné, konkrétně za roky 2014 až 2017. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. dubna 2017, č. j. Pst 32/2017 - 23, projednání návrhu na pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí nebrání překážka věci rozhodnuté, pokud je podán nový návrh na pozastavení činnosti, nicméně z jiných důvodů, než pro které byla činnost již dříve pozastavena.

[14] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné.

Politická strana **je oprávněna** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jeho rozpuštění nebo jiné rozhodnutí týkající se jeho činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 13. června 2019

Tomáš Langášek
předseda senátu